

հա ապրիր ինտալտըը վե մաքնա
ըըը կե օգտեն կեկրտիքլերի հա
տե , ոսըըմըըըն նե տեբեճե թե
դատտում իթտիկինի սնդտեաճող
լոր տըը :

1880 յէնէտինտէ Ամէրիգա բօ
թախանէլէրնտէն 2 միլեար մէր
թուպ, վէ 3 միլեար դարթ բօթա
կէճոտէրլվմիշ տիր :

[illegible]

Լէյ իւ Լ համա նէճէֆ չէճրին
վէպա իլլէթնտէն հիւ պր վուգու
աթ զմպարը վիօլլու, չէճրի մէգ
քլուուն թանգիֆաթ վէ թաթհի
րաթը ումալիէնի տախի խիթա
րէխտէ օլարադ, մուգուտէմա օ
րտաան չըգարրվըջ օլուն ճէպլի
հէլլէրնէ խաթէրի հոպապըր
խթիհաալուն թէչպպալա գըլլնը
օրուպ, ֆադաթ գօրտօն տախիլինա
քեպլին պրլ զ ուշ գարիհէաէ իլլէթ
մէլը ումէ էլուն խաֆիֆ սուրէթմ
հիւքլիւնիւ իհրա իլլէմ քաէ օլուու
ղու ճիհէթլէ, մէգքլուր դարիհէէր
տէ կէչէն հաթթա վուգու պուլա
վէֆիլիաթնի մըգարը ճՅ քիլի
տաուղու հալտէ, համա օլուն ոս
հաթթա իլլիտէ 33 քիլիտէ թէնէզ
ղլւլ իլլէթիլի, պու քէրրէ օլ հէվա
լիտէն ալլուն թէլէլիրաֆ մաէլին
տէն առաւալըրէ վէ իլլէթ մէգքլւ
րէնին պու սուրէթլէ ինաֆիտա
հիւղ թուլմաաը, վէ գարիպէն վի
քիլիլիտէն ինաֆիպու տախի մէմա
լէ վիլլէթ մէմա պրլուանէս օլուու
ղուտան մաւրէ միւնանիէն իլան վէ
թէպլիրնէ իպթիտար գըլլնար :

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՇՈՒԹԻՒՆ

Դանք այժմ մեր բոլոր խոսածները եղբայրացեալներն են. դեռ մեր յօգուածների սկզբում մենք ասեցինք հետեւեալը. « իւրացնելով եւ տոգրական լուսաւորութիւնը այն երեսնակաւ, որով իւրացում ենք Հայերս, մենք խաղում ենք միտմամբ, յայդարակող վիշտի հետեւ, «արտաճա՛ն» երկու կողմի Հայերս էլ Ռուսահայերս և Տաճկահայերս ընդունում ենք մեր լուսաւորութիւնը չ'ապրաքցելով և չ'երբայեւելով նրանք մեր ազգային աստեղնայութեանն: Բայց, պէտքէն, հոգեւոր, հասարակչական ընտանեկանութեան ու աստեղնայութեան հետեւ, այլ ընդունում ենք նորան ուղիտակցաբար ևն: » Ու դեռ յիշում է մեր այս խօսքերը և ով հետամուտ է եղել մեր յօգուածների մէջ հեռագհատէ արժարժած մարքերին և իրողութիւններին հաւատի ենք, որ նորա համար արդէն բաւական պարզված ու մասնաւորված կ'համարվին մեր յայտնած վերջիվերջ եղջհանութ. գիտողութիւնները: Ետեւով դասական ազգերի վրայ, նոյնպէս և մեր հին անցեալի, մենք ցոյց տաւնք որ երկբազորութիւնը և արուեստները իւրաքանչիւր ազգի հատաստութեան և յարաւելութեան ու մտնողվտուր գրաւականներն են եղել: Միւս կողմից էլ բաւական օրինակներ յաւաճ բերելով, աշխատեցինք ազատուցումն թէ ուր հայի տառա յտոխութիւններով է գերազանցել մշտ հայաց ազգերը երկբազորական և արուեստասիրական հակումների և աւանդութիւնների մէջ: Անեցինք ևս, պարզ հակուեցանք և աւանդականութիւնների վերաբերմամբ, Հայաստանում պակաս չէ եղել Հայ ազգամարդից, իսկ երբ ճեռնարկեցինք մի քանի համեմատութիւններ անել բան և ընտելաց Հայրահաւ և մայրաքաղաքների ժամանակակից հայրահաւ մէջ, կարծես մենք աշխարհի քաղաքներէն մեր հատուկ քրթոսնած հաճիճի մէջ, որով

տաննակ տարիներով անդադա
կեղևը փշոլելով, արձակեց իր տա
կից բուռը յորձանք թանձր դար
շահատ թիւննրէլ, որոնք ո՛րչա
էլ ծանր լինէին առողջ հատուտ
թեան համար, նոյնչափ և միտիմ
բակտն պիտի համարվեն, յոսս ար
որ դէշ ժանտահատութիւններ
իւր մեռեալ լին տակից դուրս կ
շայտան թնորմ և կենտրար դուր
յներ . . .

Հիմադրենաներթ թէ՛ կ'նշուէն են, յարմարացնում է ներդաշնակումը, քաղաքական լուսաւորութիւնը մեր ազգային առանձնաբաղաժութիւններին, Իւրաքանչիւր ազգի կուրտումը մեր անհատական զանազան շնորհիւնները, եւ թէ՛ ոչ թէ՛ նմանապէս մի ծառի աճման կամ տան ամբողջութեան, կ'աւանդէ, որ աշխարհը մեր շուրջը մեր ազգի բնութեանն է համարակալին դուրս թափելով, մեր նայելու անհատական անհետեւեղանակի տեսողական հորիզոնը, որ մեր յիշեցում ենք միայն այն անորոշած մարդու վախճանը, որը հաշտուած է տեսնել մի ծառի վրայ ծաղիկներ քանի որ այդ ծառը զեւոտուն է ոչ արմատ, ոչ բուն է ոչ հիւղեր կամ թէ՛ տան վրա թիթեղ-հաղի կտոր, երբ այդ տունը չունի ոչ հիւր, ոչ սեւն է ոչ պատերն ունի օրինակով իւրաքանչիւր ազգի հիշել իր կուրտուրայի դադարեալ տեսքը համար, որ համապատասխանում է ծառի ծաղիկներ տալուն կամ տան կտոր ունենալուն, զիկոն անցնէ իր զարգացման այն-պիսի բնական շրջաններ, որոնցով ամեն մէկի ժամանակամիջոցը, առաջինը, տանեակ տարիներ կ'հաշվի իր կարգօրոշութեան զարգացումը անորոշ լինելով արհեստներին ու արդեւատներին կատարելագործութեանց հետ, յառաջ է բերում իր անհատականը, ընդհանուր մշակութուն է բարդութեան բարդաւորումը, զբաղանդութիւն, համաձայնագրային աշխարհայեցողութիւն է փիլիսոփայութիւն : Երեսուցայեցէջ հիմա մի աշխարհ ինչպէս մերկան է, որը զեւոտայեցի հետ է իր կուրտուրայի փերմակէտից, որ մինչեւ մեր ժամանակները իրեն եւս չէ հասել իր լինողային փիլիսոփայութեան և համաձայնագրային աշխարհայեցողութեան փերմակէտի զեւոտ չէ հասել իր անհատական կուրտուրայի այն աստիճանը, որ նա հասնէ իր միջոց այնպիսի կերպական գաղափարապէք մարմնի, փիլիսոփայութեան, ինչպէս Պրանսի, Բիւր, Անդրեան է միւս առեկի հիմնադրեր : փիլիսոփայներ ունենալը արժեւն զեւոտ փող է Ամերիկայի համար, որը զեւոտ չի անցրել զարգացման նախնական բոլոր շրջանները : Նոյն տատկանաւոր ծառապարհով է եղել նմանապէս Եւրոպայի ազգերի յոռոշագիւնութիւնը, վառնարդի թէ՛ Անգլիան ունենալ է Բէիլոն, Միլը, Բալը, Շէկոպրիային : Եթէ Պրանսիան ունեցել է թիթեղաւոր, Կոնտ, Վօլտըր, Թիթրօ : Եթէ Գերմանիան ունեցել է իր մեծ աշխարհիկ, այդ բոլոր ազգերը արդարեւ են համաշխարհային մարմնիկ, անցնելով գտարիներ ընկալելով իրանց կուրտուրական գաղափարային շրջաններ :

[illegible]

տէրն մի անգամայն մտնել այն զա-
գայման չըմանը, որք մէջ գտնու-
են Թրտնութան, Անգլիան և Գերման-
իտոն . աշխատէր ընդօրինակել ն-
յա զրոպանութիւնը և ծնունդան-
նոցա պէտ մեծ հարգելի իր մէջ
ի՛նչ անուն պէտ է տալ այսպիսի
մի կոյր և զինքնահամառ պաղին . կար-
ծեմք որ Դոն-Ալիշոք անունը պիտ-
ի՛նք նորա համար ամենահամեստ
և ամենաբարձր . . . :

[illegible]

Ինչու մի կողմի դրած մի փոքրիկ
և նոր սկսող ազգի հետևողու-
թյունը մեծ ազգի օրինակին. մեծ
ազգերը իրանց կողմից միմեանց
կոլտուրայից փոխադարձաբար օգ-
ուտու քաղերու մէջ, դարձեալ ուշ-
գիտող աշխատում են պահել իրան-
ցի ազգային յատկանիշները, հայա-
կան ինքնուրույնութիւնը. օրինակ
Անգլիան օգուտ քաղելով Ֆրանսի-
այի գիտելիքից և ընդհանուր գա-
ղափարներից, տալիս է նոցա այն-
քործնական և կատարեալ բնու-
թեամբութիւնը, որը սեփական է Անգլո-
ուս քաջաստանի ցեղի յատկանիշնե-
րին: Ֆրանսիան նոյնպէս ունենցոյ
թիւնը Երկիրների նիւթական և մոտ-
եւոր արտադրութիւնը, տալիս է նո-
րան այն ձեւը և ճաշակը, որ յա-
տարկ է Ֆրանսիական ազգի խառ-
նուածքին և ընդունակութեան ևն-
քաղելով մեծ մեծ և կուլտուրական
արգելքը մեծ գգուշովութեան են բա-
նեցնում միմեանց լուսնորութիւն-
ից օգուտ քաղելու մէջ, հայտ-
նապէս է պատահում որ Հայերը
մեան մի յետքննած և աղբային ու-
նեցութիւն չունեցող ազգ առան-
ցի ու ձախ նայելու առնում է օ-
րտարներից ամեն ինչ, որ ձեռքն է
կախնում, առանց նորոգութեան
առանց դառնալուութեան, առանց
սկիզբը և վերջը որոշելու, առանց
իր ազգային դեպքին, առանց
հաշիւների, հաշիւների, հաշիւների
և ընդհանուր դրութեան առանց
ներքին յարաբերելու և ներքին
իսկ լի է որչափ կորուստներ և տա-
կալի հետեւանքներ և արտադրու-
թեանց մի ուղղութիւն մեր ազգ-
ային կայուն և ազգային համար, այդ
հասկի կիսօսենք հետեւեալ անգամ

(Ծարանակէն)
ԳՐԻԳՈՐ ՆԻՆՈՂԱՍԵԱՆ
ԽՕՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ
(Տնտեսական հարցեր)
Ամէն ոք զլսէ թէ ինչ զինակ կու-
նենայ արքայուն, ինչ զինակի մէջ կըլլա-

իւր ընտանիքը և իւր զաւակաց զաւակները: Իսկ եթէ կայ մի աշարքութեան միկաւծ կէտ մը, այն աղքատութիւնն, ի՞նչ առուելունէ, կը կտրուէ ամեն անգարանութիւնէ յետոյ սերնդեան իճանալը: Ուրեմն յարցոյց կան, նսխական և տերզական կորուստ, յառա՛յ կու գայ այդ միտելիւնին: Այսպէս շարտանշարութիւնը ոչինչ են ճանաչողութեամբ այս ընտանիքի և կամուսնայաւատարմութեան:

Արդ՝ այժմ չարիքը նախ անհատն անհատ
նույն հաւասարեցրելով՝ եղիկի սրտայն
մեջ կընէ՝ ապա իւր ընտանիքը կը թը
նու առաջնել, և հուսի ուրիմն ապրի
վէրը կը պատահուէ։ Ուրեմն ազգիկն
տոնակի վէրքերը բուժելու համար հար
կըլլայ խնամը տանիկ անհատները լա
ւոր դրութեան մէջ վերելու, որպէս զի փա
նայնութիւնի բարիքն ինքնին զան՝

Սյրգարե այլ խնամող զանցաւելի եղած չէ. մանկանց դաստիարակութեան հարձակ սխառած է արդէն, բայց արդիւնաւոր կեդալն, ոչ կատարելապէս հասկանալն ձեռնարկութիւնը եղած եւ յարձարաններ բանալու սկսեալ իսկի յետոյն ձեռնարկելն առակի բացախելն (1858) մինչեւ Մխացեալ Դիմիտրի թեան լաւատու բացած վարժարանները։ Այս համակամովջը կը պարտնուէ ի վերջ երկրորդ բացումն ձեռնարանի, Հին Անդանոցի ուսումնականին անոր յաճըրդէն, փարիզու Հայկազեան վարժարանին բացումն, և Նուպարեան վարժարանին բացումն և այլ ամեն մասնաւոր վարժարան ի՞նչ այս րաւն բացումնց հետեւած են փոխմունք թիչ կամ շատ անձինքնական, բայց խիստ քիչ արդիւնական չաւորաց ըստեղ յիշակալ վարժարանաց միօրինակ ընթացքով վարժարան մը չեմք ունեցած, որպէս ի վերջին յալակալ արդիւնքը վայելէ ինք։ Աստուծոյ անհաշիւ մասնաւորաց վարժարաններ, որք զեղեղելի յայտել կու տան։

Ի՞նչ է ապր պատահել։ Արեւելոյ անք չեմք ունեցեր, դրամ խնայեր եմք մամ անտարբեր մնացեր եմք։ — Ո՛րք ստեղ և ոչ մին պակսեր է երբեք։ Այս անակամութիւնն չեմք ունեցած այդ օրինակ դործեր միաբանութեամբ վարելու չա՛հատէր կամ փառասէր որոմնացանք եր անբաւականութենէն օգոտու քաղեալ եմք, Ընանացեր է անտի իւր կիրքն յաւեցներէն։

Ա՛րք աշաց առջեւ ունիմք Ռուբերդը,
ան վաղժաւորը, կատարեալ տոկարարը,
խոր հաստատումն օրէն մինչեւ յայտն
օր միօրինակ բարեկարգ և արդէնաւեւտ
Ռեմպլերը, թելուս օր ըստ օր աւելի
նախադրեալութեամբ, որուն հասու լինեալ
մեր մերաշնչաց շատրն իրենց օրդերը
անոր դատարարակութեանն յանձնած են
կարող չէի՞ր արդեօք ունենալ և մինչ
այն անուն կամ մօտ մի վաղժարանս : ինչ
թուի թէ կարող չէինք և չենք տակաւ
լինի, ո՛չ թէ դրամ, փախար և Գաճը
ունենալնորս, այլ վերն յիշած պատճառս :

Արդ՝ քանի որ մեր դատախազական ժողովը գործնականում փափաքելով լիճալիքի հատում, և կարծեմ թէ կարող չեմ առաջարկ քան զայն առելին ընել, թէ՛ զայն առանց վնասելոյ պարտիմք աշխատել դատական՝ բայց ճանաչել նաև ուրիշ վնասներ ալ ձևաւք առնել անհատիկ և ընդհանր լիճալիքի արտադրման և

Ուրախութեամբ և համակրանքով պատկերասրահում եմ Պարզասիրաց ընկերութեան հաղձութեամբ, խմատուն ձեռնարկով համարելով զայն։ Որով նպաստիկ լիցա կը խորհէի նորա կազմութենէն քիչ առաւ։ Եւ մի քանի ընտանաց հաղորդութեան էի մտածութիւն և նորա օգտաւորութիւնը, ըսելով թէ, «էր ընդունալ մեզ Եւրոպայուց հնարած նորաձեւութիւններ, փոխանակ մեր զվեստով տարալը մեզ ձեւատելու, և իմէէ անհարկից եմք մեր նաչակի յարմար նորաձեւեր հնարելու»։ Էր ասորկաբար գործածմէր օտարաց հնարածներն և վատնելն մեր փողը՝ ամենափոքր հարստութեան նոցա յիմարութեանց հետեւող։ Համար։ Եւ հաւ Սամաթիայէն ծնալով յոյ օգտաւետ ընկերութիւն և հրքմանքն և յոյս պատճառեց ինձ։ զի բարկաւոր համարեցի զայն մեզ համար։

Այդ օրէնակէն խրախուսեալ կը ցանձալայի առաջադիւն ուրիշ ընկերութիւն մը արեցնել թիւրք մեր մէջէն անհետացան իմ նպաստաւ։

Այս անընթացի միջոցով իմ մտքն ծը-
նված է: Ամբողջական վիճակում հանգս-
տեղին հուզայ, որ երբ անթարբեր թե՛
երբ ըստ իմ տարապայման կամ ռեզիլի-
ենցիայի գործածությունն է ժողովրդի
հետև հասարակ դասն յետին ինքնու-
թյան մեջ կը ձգվի: Միտ կողմանք՝ վի-
ճակագրություններն տեսնելով թե՛ որև
մի ընկերակ չափազանց գործածուած
միտ ընկերակ մեջ տարին 400 մահվան առկա

իր պատասխի ուղի պատճառաւ, այն հե-
նանքներն միայն մէջ օրիորդք ընկերո-
թիւնն էր կազմել եւ՝ նպատակի գնելու
որդերցող մարդու հետ շահմունաւորա-
պէս իրենց ամուսին ընտրելու տոնօցմէ՝ որ-
ովստեալ էն աղելիք ըմպկեացաւ զորոշ-
մու թիւին հրաժարել։ Այսով շատ
օգուտ յառաւ իւրիւր է, որով էն հետե-
ւորք բազմաթիւ էն մինչեւ յԱնգղիոս
ի Ռուսիա։ Իսկ Միացեալ Նահանգա-
ւելը, իւր 20 տարւոյ յառաջ, 8,000 է-
մանի հեղեր էն այս տեսակ ընկերու-
թեանց թիւը, որ այսօր աւելի ստուա-
րացած է անշուշտ։

Եւ քանզի քարի օրինակը միշտ արժա-
նի է հետեւեցելու, կը ցանկեամ որ մեր մէ-
ջ առտ տարին հանաօրինակ ընկերու-
թիւնը ։

Իսկ եթե մեր երկրասարդքը սրտմտքով օրորված ընդգծման իրենց լարած պառնա օրորվելիք համար, կրնան յարժ րանանալ զայն անակա, հաղթելով մի ընկերության պարզաբար չեղող օրորողի հետ խախտանալուց իրենցական: Որով մեկ կողմից ողիկից ռուսական զորքածափախման նուազը լին, իկրես և անհետանալու, նպատակ կըլլայ, միև կողմանակ պարզաբար լիցիլիքը կարածափախ, և երկու կողմանակ խնայելիքն ահա ինչով յարկերով լիլին շատ ահ լու գալ, սա անոր յայտնից բարդական մեծանակ օգուտը կըլլ, որը ամենուն ջանկարի են:

Q. Upon what copy are they?

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ-
այրք Էրէկ Դատական գործոց նա-
տորար Վոեմ. Ճէվտէժ վաշայի
ըմբողջ, աղգային Պատրիարքա-
անէն ուղղեալ խեւ մը խնդիրնե-
ս գործադրութիւնք խնդրեց :

Բնիկ Շուշտացի ուսեալ աղջիկ
է երէկ Հայաստանեայց եկեղեց-
ոյ անդամ գրուելով, Դաղղիկերէնէ
Հայերէն հոյակապ բառարանին
եղինակ Պ. Նորայր Բիւզանդացւոյ
եւս ամուսնութեան հրամանք ըն-
դունեցաւ :

Մագուստանն անցնում էր այլ նար-
ուհի օրիորդին և ներսիսեան Մեծ-
երեսն է քննարկել նշանառութիւնն
ը կատարուեցաւ երէկ Աղբ. Պատ-
արարարանին մէջ ի ներկայութեան
Ս. Պատարար. Հօր, Դեր, Փոխա-
րդին և երկու կողմէն բարձրա-
գիւման և պատուաւոր ազգային
երու :

Միացյալ ընկերությունը Տնօրեն
Դպրատն չհաշվադրված անհատ
ույան մեջ թե Բեգլարյանը կհաշվ
Մկրտիչ Սանատրեան ի հաշվ
Պարտկոյնի նախալրվարանի, որ
ուր ծախքով կը մատակարարվի
500 ֆրանք ցրվելու Ընկերության

Երկու շաբաթէ ի վեր թէ՛ Կրօնային և թէ՛ Վարչական Խորհուրդը իրօք չեն ըրած . կերևի թէ կարեւոր խնդիրներու սովին հանդիպած են :

Թերեհման Ալաշկերտի և Պայա-
լիսի նկատմամբ իւր հրատարակած
անբաղդարող խտական լուրը, զոր
ուշի օր հերքած էինք մենք, իւր
բերկուտան թուով կը ջանայ հասա-
նել :

Սակայն մենք յանուն արդարու-
մեան բացարձակապէս կը յայտա-
բերենք թէ այդ լուրը բոլորովին
ինծու է : Հայկէի

Այս առաւօտ Տիարուէքիւրի Ա.
աջնորդական տեղապահին կողմէ
Ստորիարքարան հասած հեռագիր

Է կը ծանուցանէ թէ երէկ գիշեր
ամբ 4 ին Տիարապէքի Ս. Կիրակոս
կեղեցեալին մէջ հրդեհ ծագելով՝
ուր ջանից հակառակ չէ կրցեր
սառնելն առնուիլ, և ամբողջ չէնքն
ար բոյսր Կոյքերով այրեր է:

Հրդեհը մինչև առաւօտ տներ
և քանի մ' անձինք հարցաքննու-
թեան ենթարկուեր են :

Կը լսեմք թէ Ամասիոյ նախորդ
ստաճնորդ Գեր. Եղեսեան որբա-

